

Broj:01,02,03/11-05-1-246/13

Sarajevo: 14.10.2013.

**IZVJEŠTAJ S ČETVRTOG DIJELA REDOVNOG ZASJEDANJA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE VIJEĆA EVROPE, STRAZBUR,
od 30.09. do 4.10.2013.**

Četvrti dio redovnog zasjedanja Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope održan je u Strazburu od 30.9. do 4.10.2013. Na zasjedanju je učestvovala Delegacija Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope, u kojoj su bili:

1. Milica Marković, članica Delegacije;
2. Borjana Krišto, članica Delegacije;
3. Saša Magazinović, član Delegacije;
4. Senad Šepić, član Delegacije;
5. Nermina Kapetanović, zamjenica člana;
6. Ismeta Dervoz, zamjenica člana;
7. Sevda Valjevčić, sekretar Delegacije, i
8. Adnan Bešić, prevodilac.

Funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni I Hercegovini

Oktobarsko zasjedanje Parlamentarna skupštine Vijeća Evrope obilježila je rasprava o *izvještaju i prijedlogu rezolucije o funkcioniranju demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini 13300 (2013.)*, izvjestilaca Karin S. Woldseth iz Norveške i Vareikisa Egidijusa iz Litvanije. Prijedlogom rezolucije su veoma rigorozno predlagane sankcije za Bosnu i Hercegovinu u slučaju da se ne provede presuda Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić i Finci u odgovarajuće vrijeme prije narednih izbora planiranih za oktobar 2014. godine. Naime, paragrafom 11. pomenute rezolucije traženo je da PS Vijeća Evrope razmotri nametanje sankcija Delegaciji Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope, dok je paragrafom 12. traženo od Komiteta ministara Vijeća Evrope da razmotri mogućnost ukidanja Bosni i Hercegovini njenog prava predstavljanja u Vijeću Evrope.

Na pomenute paragrafe Prijedloga rezolucije članovi Delegacije PSBiH u PS Vijeća Evrope uložili su amandmane, koji su ogromnom većinom glasova prihvaćeni, tokom glasanja na

plenarnom zasjedanju, a kojima je otklonjena mogućnost predloženih sankcija za našu zemlju. U svega nekoliko dana članovi Delegacije održali su desetine sastanaka s delegacijama drugih država, te s utjecajnim pojedincima u Vijeću Evrope, djelovali su maksimalno jedinstveno i govorili „jednim glasom“. Najveći uspjeh Delegacije PSBiH jeste da je izlobirala i obezbijedila glasove da budu prihvaćeni njeni amandmani na članove 11. i 12., koji su u prvobitnoj formi bili "veoma opasni po BiH", tako da su oni potpuno promijenjeni, do te mjere da gotovo ništa i ne znače. Opasnost od sankcioniranja BiH je otklonjena, ali to ne znači da, ako odluka u predmetu Sejdić i Finci ne bude provedena, to neće na nekom zasjedanju Vijeća Evrope naredne godine ponovo biti uvršteno u dnevni red. Svojom podrškom, kako potpisima na amandmane tako i glasanjem, parlamentarci iz brojnih evropskih zemalja, a posebno iz susjednih, pokazali su da za razliku od predlagača sankcija poznaju duh i načela funkcioniranja Vijeća Evrope koji se zasnivaju na podršci, saradnji, razmjeni iskustava i znanja, a ne na sankcijama i prijetnjama. Članovi Delegacije PSBiH: Milica Marković, Borjana Krišto, Nermina Kapetanović, Saša Magazinović i Senad Šepić imali su pojedinačna izlaganja o ovoj tački dnevnog reda.

Milica Marković u svom obraćanju kazala je da BiH ne bježi od svoje odgovornosti preuzete prilikom prijema u Vijeće Evrope, te da je naša zemlja učinila značajne korake u ispunjavanju većine postprijemnih obaveza. Gđa Marković je posebno istakla oprijedjeljenost Bosne i Hercegovine da nađe odgovarajuće i trajno rješenje za provođenje ove složene presude, te da vlasti BiH i predsjednici stranaka čine napore kako bi se riješio ovaj problem.

Izvršenje presude Sejdić i Finci je posebno složen problem jer zahtijeva reformu Ustava zemlje, a reforme ustava su i u uređenijim zemljama od Bosne i Hercegovine kompliciran i složen postupak, kazala je gđa **Borjana Krišto** u svom obraćanju. Smatramo kako se presuda Sejdić i Finci, zbog svoje složenosti, ne može smatrati „običnom presudom“, stoga, njeno izvršenje zahtijeva posebne procedure. Uvažavajući u potpunosti razumijevanje koje je Bosni i Hercegovini povjereno kada je u pitanju izvršenje ove presude Evropskog suda za ljudska prava, pozivam da se ne gubi strpljenje te pruži dodatna šansa i pomoć za pronalaženje rješenja, istakla je gđa Krišto.

Saša Magazinović zahvalio je izvjestiteljici, gospođi Woldseth, za njene napore uložene na pokušaju da napravi objektivnu sliku o funkcioniranju demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini. Obraćajući se prisutnima, gosp. Magazinović ja naglasio da je ova presuda prva presuda u historiji Suda u Strazburu koja zahtijeva promjenu jednog mirovnog sporazuma - Dejtonskog mirovnog sporazuma - čiji je dio Ustav BiH. Smatram pretjeranim i kontraproduktivnim otvaranje vrata sankcijama zbog toga što Aneks IV. Dejtonskog mirovnog sporazuma, što znači Ustav BiH, još uvijek nije izmijenjen kako je zahtijevano, posebno je istakao gosp. Magazinović.

Nećemo poricati validnost uznemirujućih saznanja o krizi u BiH, pošto doista vjerujem u dobre namjere Vijeća Evrope u cjelini, kazala je gđa **Nermina Kapetanović**, obraćajući se prisutnima. Također, neću ponuditi nikakav izgovor, jer ste ih čuli mnogo tokom vremena. Izgovori, objašnjenja i politički argumenti kojima se iznosi krivica i odgovornost koje su nas dovele do ovog tužnog trenutka treba da ostanu u domaćem političkom polju. Sada i ovdje, vjerovatno prvi put, kao što ste tome upravo svjedočili, članovi Delegacije BiH govorili su

jednim glasom i imaju jedan zahtjev - dajte nam još malo vremena da dođemo do rješenja, posebno je naglasila gđa Kapetanović.

Senad Šepić istakao je da ćemo uraditi sve što je u našoj moći kako bismo napravili napredak u pregovorima, a koji je potreban za provođenje presude Evropskog suda za ljudska prava. Mi razumijemo našu odgovornost prema našim biračima, kao i prema svim građanima. Dakle, mi ćemo se boriti da održimo najviše standarde pravne procedure u svim aspektima našeg političkog djelovanja, što proizilazi iz članstva u Vijeću Evrope. U stalnoj smo potrazi za rješenjem koje bi moglo biti u skladu s presudom i koje bi bilo funkcionalno za društvo u cjelini, istakao je gosp. Šepić.

Nakon rasprave na plenarnom zasjedanju u kojoj su, osim članova naše delegacije, učestvovali parlamentarci iz mnogih drugih evropskih zemalja, usvojeni su uloženi amandmani, slijedom čega je PS Vijeća Evrope u Strazburu, umjesto rezolucije, usvojila **Preporuku o funkcioniranju demokratskih institucija BiH 2025 (2013)**¹, u kojoj više nema odredbi kojima je traženo da BiH bude sankcionirana, a potom i isključena iz Vijeća Evrope ako opći izbori naredne godine budu održani bez provođenja presude u predmetu Sejdić i Finci. "Preporuka ima mnogo manji značaj i obavezu za BiH nego što je to rezolucija. Delegacija PSBiH napravila je veliki uspjeh, koji je doveo do toga da je većina podržala naše amandmane i dovela u pitanje sam izvještaj gospođe Woldseth". Prihvaćeno je da se glasa o njenom izvještaju kao o preporuci, što je u rangu mišljenja ili informacije.

Preporukom 2025 (2013.) na bazi izvještaja izvjestilaca Karin S. Woldseth (EDG) iz Norveške i Vareikisa Egidijusa (EPP/CD) iz Litvanije Skupština je još jednom pozvala političke subjekte BiH i ključne političke aktore da urade sve što je moguće kako bi se provela presuda Sejdić i Finci. Vlasti i politički lideri u BiH pozivaju se da izmijene Ustav kao i Izborni zakon u skladu s presudom Sejdić i Finci, bez odgađanja. Skupština je preporukom izrazila duboku zabrinutost zbog političke krize u zemlji. Kako bi se okončale stalne blokade i sukobljavanja, Skupština je još jednom pozvala vlasti BiH i ključne političke subjekte da preuzmu odgovornost, prekinu opstrukcije i rade konstruktivno na nivou državnih institucija. Skupština je odlučila pomno pratiti razvoj situacije u zemlji, te, ako ne bude napretka do septembra 2014. godine, na oktobarskom zasjedanju 2014. godine bi se raspravljalo i odlučilo o neophodnim koracima u odnosima s Bosnom i Hercegovinom.

Izložba „Industrijsko naslijeđe zemalja članica Vijeća Evrope“

Povodom usvojene Rezolucije Vijeća Evrope „Industrijsko naslijeđe u Evropi“, čija je izvjestiteljica bila članica naše delegacije Ismeta Dervoz, tokom oktobarskog dijela zasjedanja u zgradi Vijeća Evrope u Strazburu, uz prisustvo brojnih parlamentaraca i gostiju, otvorena je izložba pod nazivom „Industrijsko naslijeđe u Evropi – naše zajedničko naslijeđe“. Ekspozate za izložbu dostavilo je 30 zemalja članica Vijeća Evrope i to je najveći broj zemalja koji je učestvovao u sličnim projektima. Izložbu je otvorio predsjednik PS Vijeća Evrope gosp. Jean-Claude Mignon, a tom prilikom govorili su i predsjedavajući Komiteta za nauku, kulturu, obrazovanje i medije PS Vijeća Evrope Piotr Wach, ambasador BiH pri Misiji u Strazburu Almir Šahović i članica delegacije Ismeta Dervoz. U obraćanjima

¹ Preoruka o funkcioniranju demokratskih institucija u BiH nalazi se u prilogu izvještaja

je istaknut značaj saradnje Komiteta ministara Vijeća Evrope i Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope, a gđa Ismeta Dervoz je posebno zahvalila ambasadoru Šahoviću na naporima koje je Misija BiH uložila u organizaciju ove izložbe. Rezolucija PS Vijeća Evrope i izvještaj gospođe Dervoz usmjereni su na podizanje spoznaje kod donosilaca odluka i relevantnih javnih i privatnih partnera o potrebi potpunog razumijevanja zaštite i upotrebe industrijskog naslijeđa, te davanje konkretnih prijedloga kako postići najbolje rezultate. “Nadati se da ćemo, na osnovama rezolucije, biti u stanju da povežemo i osnažimo evropske politike u ovom domenu”, poručeno je tokom otvaranja izložbe.

Značajnije rasprave

Posmatranje parlamentarnih izbora u Albaniji: Skupština je tokom rasprava o misijama posmatranja parlamentarnih izbora u Albaniji istakla da su oni protekli korektno, uz aktivno učešće građana i potpuno poštivanje osnovnih sloboda. Međutim, u izvještaju gosp. Petrosa Tatsopoulou iz Grčke, koji je i usvojila Skupština, navodi se da je vidljiva atmosfera nepovjerenja dvije glavne političke snage, provođenje izbornog zakonodavstva nije bilo na zadovoljavajućem nivou, a što je skupa uticalo na nepovjerenje javnosti u izborni proces. Kako bi vratili povjerenje građana u izborni proces, Skupština poziva vlasti Albanije da u saradnji sVenecijanskom komisijom preduzmu niz mjera, koje bi, prije svega, dovele do poboljšanja izbornog pravnog okvira, te garantirale nepristrasan rad izborne administracije na svim nivoima. U ime Delegacije PSBiH pri PS Vijeća Evrope u misiji posmatranja parlamentarnih izbora u Albaniji učestvovala je **Nermina Kapetanović**.

Pravo djeteta na fizički integritet: Skupština je posebno zabrinuta zbog određenih povreda fizičkog integriteta djeteta, kao što je obrezivanje dječaka, iz religijskih razloga, prisiljavanje djece na pirsing, tetovaže, plastičnu hirurgiju. Posebno je zabrinuta činjenicom da lica koja to prakticiraju ili podržavaju predstavljaju kao korist za samu djecu uprkos jasnom dokazu koji potvrđuje suprotno. U rezoluciji 1952 (2013.), zasnovanoj na izvještaju gđe Marlene Ruprecht iz Njemačke, Skupština čvrsto preporučuje državama da unaprijede znanje ili obaviještenost u svojim društvima u vezi s potencijalnim rizicima nekih od ovih procedura za fizičko i mentalno zdravlje djece. Također, poziva države da jasno definiraju medicinske, sanitarne i druge uslove koji se moraju osigurati u slučajevima kao što je obrezivanje dječaka koje nije medicinski opravdano. Također traži od država da usvoje specifične zakonske odredbe kako bi se osiguralo da se određene operacije i prakse neće vršiti nad djetetom prije nego što je to dijete dovoljno odraste da može biti konsultirano. Skupština također preporučuje da pravo djeteta na fizički integritet treba eksplicitno biti uključeno u relevantne standarde Vijeća Evrope.

Razvoj skupštinske procedure monitoringa (juni 2012.-septembar 2013.): U rezoluciji 1953 (2013.), usvojenoj na osnovu izvještaja gosp. Andreasa Herkela iz Estonije, Skupština je dala određene preporuke zemljama, koje još uvijek imaju monitoring procedure i onim koje su uključene u postmonitoring dijalog, u kojima ih pozivaju da ispune preostale dužnosti i obaveze, koje su prihvatile prilikom pristupanja Vijeću Evrope. Istovremeno su pozdravile napredak koje su primijetile u nekim od tih zemalja. U vezi s poštivanjem osnovnih obaveza preostale 33 zemlje članice Vijeća Evrope, koje nisu ni pod kakvim određenim monitoringom, Skupština je izrazila zabrinutost zbog toga što određeni broj ovih zemalja još uvijek nije potpisao i/ili ratificirao neke od ključnih konvencija Vijeća Evrope. Spomenuti su zabrinjavajući događaji u nekim od ovih zemalja, u koje se uključuje segregacija koju trpe

Romi, neadekvatna prava migranata, izbjeglica i manjina; strukturalni problemi koji dovode do kašnjenja u provođenju odluka Evropskog suda za ljudska prava i nezadovoljavajući rad u skladu s preporukama za borbu protiv korupcije. Zbog toga su pozvali ove zemlje da se u potpunosti pridržavaju preporuka koje daju mehanizmi monitoringa Vijeća Evrope. Skupština će nastaviti s preporukama o tome kako poboljšati efikasnost i učinak svojih monitoring procedura za sve zemlje članice.

Poštivanje obaveza i angažmana Republike Moldavije: Skupština je odlučila pažljivo pratiti razvoj situacije u Republici Moldaviji, odnosno odlučila je nastaviti s monitoring procedurom, uz mogućnost razmatranja uvođenja postmonitoring dijaloga za Moldaviju ukoliko budu provedene očekivane reforme. U rezoluciji 1955 (2013.), usvojenoj na osnovu izvještaja Lise Christoffersen iz Norveške i Piotra Wacha iz Poljske, Skupština je pozdravila napredak u Moldaviji i kontinuiranu predanost standardima Vijeća Evrope. Međutim, istaknuto je da nekoliko osnovnih pitanja u zemlji još uvijek treba riješiti. Parlamentari su pozvali na depolitizaciju državnih institucija, provođenje zakona, promociju ljudskih prava i borbu protiv diskriminacije.

Lica nestala u evropskim sukobima: Kašnjenje u istrazi o sudbini 20 000 nestalih osoba u Evropi sprečava pomirenje između nekadašnjih sukobljenih strana. Skupština je pozvala evropske države da osiguraju odgovarajuću brigu i podršku porodicama nestalih osoba. Rezolucija 1956 (2013.), usvojena na osnovu izvještaja Jima Sheridana iz Velike Britanije, naglašava da članovi porodica nestalih u sukobu imaju pravo znati šta se dogodilo s njihovim najmilijim. Skupština smatra da postoji snažna potreba da evropske vlade ubrzaju proces ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka nestalih osoba. Nerješavanje ovog problema predstavlja potencijalnu opasnost za evropsku sigurnost.

Značajnija obraćanja

Edward NALBANDIAN: Predsjedavajući Komiteta ministara Vijeća Evrope i ministar vanjskih poslova Armenije gosp. Nalbandian upoznao je prisutne sa značajnijim aktivnosti koje je preduzela njegova zemlja tokom predsjedavanja Komitetom ministara, počev od 16.5.2013. Komitet ministara učinit će sve kako bi se osigurala zaštita i poštivanje Konvencije o ljudskim pravima u cijeloj Evropi. Osvrnuo se i na borbu protiv rasizma, ksenofobije i netolerancije, a što predstavlja osnovni cilj njegove zemlje tokom predsjedavanja. Armenija će predsjedavanje Komitetom ministara Vijeća Evrope predati Republici Austriji 14. 11. 2013.

Sergey NARYSHKIN: Predsjedavajući ruske Državne dume u svom obraćanju zamolio je za snažniji parlamentarizam u međunarodnim poslovima, te je istakao važnu ulogu parlamenta, a posebno PS Vijeća Evrope. Parlamentarna demokratija, koja postaje sve važnija, omogućava veću uključenost građana i predstavlja potencijal za razvoj demokratije, istakao je gosp. Naryshkin. Obraćajući se prisutnima, gosp. Naryshkin obrazložio je razloge kojim su se rukovodili ruski poslanici pri usvajanju određenih zakona, koji su uzrokovali međunarodnu zabrinutost, u koje, između ostalih, spadaju zakon o demonstracijama, zakon o stranom finansiranju nevladinih organizacija i zakon o zabrani propagiranja netradicionalnih odnosa, a s ciljem zaštite djece.

Serzh SARGSYAN: Armenija je napravila velike napore, rekao je u svom obraćanju njen predsjednik gosp. Sargsyan. Zemlja je provela opsežan niz reformi, kao što su: provođenje preporuka skupštine o organizaciji slobodnih i poštenih izbora, osnivanje nezavisnih pravosudnih sistema, koji osiguravaju jednakost pred zakonom, te stvaranje okruženja međusobne tolerancije i povjerenja. Svoje obraćanje zaključio je podsjećanjem da je utvrđivanje mostova među narodima, kulturama i regijama vrlo važno, te da je u tom procesu od krucijalne važnosti uloga Vijeća Evrope.

Thorbjorn JAGLAND: Generalni sekretar Vijeća Evrope Torbjorn Jagland u svom obraćanju prisutnima pomenuo je našu zemlju, te je rekao da se Bosna i Hercegovina nalazi u teškoj situaciji i da ima ozbiljne probleme u funkcioniranju, ali da se u Briselu desio važan i ozbiljan sastanak (1.10.2013.) koji daje nadu da bi se stvari mogle pokrenuti nabolje.

Tomislav NIKOLIĆ: Obraćajući se prisutnima, predsjednik Republike Srbije gosp. Nikolić rekao je kako će učiniti sve što je u njegovoj moći kako bi Srbija postala evropska zemlja, u skladu sa osnovnim vrijednostima Vijeća Evrope, odnosno zaštitom ljudskih prava, vladavinom prava i demokratijom. Nikolić je upoznao prisutne s napretkom procesa integracije Srbije u EU, te aktivnostima Srbije u pogledu unapređivanja pravnih i političkih reformi počev od prijema Srbije u Vijeće Evrope, prije 10 godina, pa do danas. Ukazao je i na pozitivna kretanja dijaloga na relaciji Beograd - Priština, te na značaj borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala u toj zemlji. Obraćanje je zaključio željom da Srbiju vidi kao uglednu članicu evropske porodice, a za dobrobit svih naših naroda.

Pripremila²
Sekretar Delegacije

Sevda Valjevčić

Dostavljeno:

- kolegijima oba doma PSBiH
- Komisiji za vanjske poslove PDPSBiH
- Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda PSBiH
- Delegaciji PSBiH u PSVE-u
- Kolegiju Sekretarijata
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH
- a/a

² Uz saglasnost članova Delegacije

